



การสื่อสารทางการเมืองเชิงพุทธของผู้บริหารเทศบาลนครเพื่อส่งเสริม  
การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในภาคเหนือตอนล่าง\*  
BUDDHIST POLITICAL COMMUNICATION OF MUNICIPAL  
ADMINISTRATORS TO PROMOTE PEOPLE'S POLITICAL  
PARTICIPATION IN THE LOWER NORTH

จิรเดช นาคพงษ์

Chiradet Nakpong

นักวิจัยอิสระ

Independent Researcher

Corresponding Author E-mail: hamasclub55555@gmail.com

### บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในภาคเหนือตอนล่าง 2. ศึกษาปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองเชิงพุทธที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเทศบาลนครภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 400 คน ใช้เครื่องมือจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทางสังคมศาสตร์ การวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ จำนวน 24 รูปหรือคน โดยใช้เครื่องมือจากแบบแบบสัมภาษณ์ อภิปรายผลโดยวิธีพรรณนา

ผลวิจัยพบว่า 1. สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในภาคเหนือตอนล่าง แยกตามปัจจัยส่วนบุคคลประชาชนเพศหญิง ร้อยละ 40 อายุเฉลี่ย 41-50 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 15,000 บาทขึ้นไป และส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด 2. ปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองเชิงพุทธส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน พบว่าการสื่อสารทางการเมืองเชิงพุทธของผู้บริหารเทศบาลนครทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองมากทุกด้าน

**คำสำคัญ:** การมีส่วนร่วมทางการเมือง; ผู้บริหารเทศบาลนคร; การสื่อสารทางการเมือง



## Abstract

Objectives of this research article were 1. To study the conditions of political participation of citizens in the lower northern region 2. To study factors of Buddhist political communication that affected political participation of citizens. It was the mixed methods research. Phase 1 quantitative research collected data from 400 samples who voters in the lower northern municipality by questionnaires as the tools. Data were analyzed using social science statistics, Phase 2, the qualitative research, data were collected by in-depth- Interviewing 24 key informants, the experts in various fields, analyzed data by content descriptive interpretation.

The results of the research were found that 1. The condition of political participation of people in the lower northern region, separated by personal factors, 40% of the population was female. Average age 41-50 years Had a secondary education Had an average monthly income of 15,000 baht or more and most had government jobs, to participate in politics as much as possible 2. Buddhist political communication factors affected People's political participation. It was found that the Buddhist political communication of municipality administrators resulted in high political participation in all aspects.

**Keywords:** Political Participation; Municipal Administrator; Political Communication

## บทนำ

สภาพการเมืองไทยในปัจจุบันยังคงมีการแย่งชิงอำนาจสูงสุดทางการเมือง สะท้อนจากความวุ่นวายทางการเมืองการนำนิติสงครามมาต่อสู้กันทางการเมืองหวังเพียงให้ได้อำนาจรัฐมาครอบครองโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบทางสังคม สะท้อนจากการตอบโต้กันทางการเมืองของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านยังรวมถึงกลุ่มก้อนทางการเมืองภาคประชาชนสื่อสารมวลชนต่างแบ่งฝักแบ่งฝ่ายออกมาตอบโต้กันเพื่อหวังผลทางการเมือง โดยอาศัยสื่อสารมวลชนเป็นเครื่องมือนำมาซึ่งความขัดแย้งและความรุนแรงทางการเมืองที่มาจากการต่อสู้โดยมีสื่อสารมวลชนเป็นเครื่องมือทั้งสิ้น ดังนั้นการเมืองเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อชีวิตของคน การสื่อสารทางการเมืองจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตและการตัดสินใจของประชาชนอย่างกว้างขวาง (สุรพล สุยะพรหม และนันทนา นันทวิโรภาส, 2562) นอกจากการสื่อสารทางการเมืองจะกระทำโดยนักการเมืองแล้วการสื่อสารทางการเมือง



โดยภาคประชาชนก็เข้ามามีบทบาทสำคัญ เพราะการสื่อสารทางการเมืองเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับประชาชน การสื่อสารทางการเมืองจึงมีความสำคัญที่จะนำไปสู่การตอบรับ การสนับสนุน การต่อสู้ขัดแย้ง หรือการเป็นปฏิปักษ์ต่อกันในที่สุด (สุรพล สุยะพรหม และนันทนา นันทวโรภาส, 2562)

ปัญหาในเรื่องการสื่อสารทางการเมืองและขบวนการทางการเมืองไม่สามารถแยกออกจากกันได้ นักวิชาการทางสังคมศาสตร์จึงสนใจการสื่อสารทางการเมือง หันมาศึกษาจริงจังมากขึ้น เพราะกระบวนการสื่อสารที่ดีย่อมทำให้คนมีความรู้และยังจะช่วยให้มนุษย์สามารถพัฒนาได้ สภาพสังคมไทยเปลี่ยนแปลงรวดเร็วส่วนหนึ่งเพราะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถเชื่อมสังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์บนโลกเข้าหากันได้อย่างไร้รอยต่อ แคมเปญแพร่กระจายวัฒนธรรมทางการเมืองไปยังส่วนต่าง ๆ ของโลกได้ เช่น พฤติกรรมทางการเมืองของชาวอาหรับ ชนกลุ่มน้อยในพม่าหรือการต่อสู้ด้านแนวความคิดทางการเมืองหลายประเทศอาศัยการสื่อสารทางการเมืองทั้งสิ้น สื่อมวลชนสามารถสร้างมุมมองให้คนในสังคมเกิดความสงบสุขหรือเกิดความขัดแย้งได้เสมอ (จุ.ชา. 27/133-136/184) ในแม่พิมพ์ทางพระพุทธศาสนาการสื่อสารเป็นเพียงเรื่องราวหรือหมวดหมู่เกี่ยวกับการส่งสารถึงกันเพื่อให้เข้าถึงความจริงของชีวิตและสะท้อนการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องดีงามเท่านั้น คำปรารภของพระพุทธคุณภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (2552) พระพุทธเจ้าทรงสอนหลักธรรมไว้มากมายและบางที่เราก้เรียนกันเยอะเยอะไปหมดแต่ในชีวิตที่เป็นจริงนี้ไม่รู้จะจับอันไหนมาใช้ และอยากจะให้มีหลักที่กะทัดรัดชัดเจน และหลักนั้นจะมี 2 หมวด คือ หลักความเชื่อ แล้วก็หลักปฏิบัติ ให้อู้กันว่า ถ้าเป็นชาวพุทธแล้วจะต้องมีการกระทำอันนี้ชัดออกมาเลย

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเทศบาลนครในภาคเหนือตอนล่างมีกลุ่มการเมือง กลุ่มประชาชน สภาพเศรษฐกิจ สังคมการเมืองที่ใกล้เคียงกันและมีความใกล้ชิดกับสังคมกลุ่มใหญ่มากที่สุด หากผู้บริหารเทศบาลนครมีการสื่อสารทางการเมืองโดยนำเอาหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อส่งสาร กำหนดเนื้อหาสาระของสารทางการเมือง เลือกช่องทางการสื่อสารทางการเมืองอย่างเหมาะสม ดีงาม จะทำให้ผู้รับสารคือประชาชนเกิดความสงบสุขและสามารถลดความขัดแย้งรุนแรงในสังคมได้ จะนำมาซึ่งกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยของไทยในอนาคต

## วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง



2. เพื่อศึกษาศึกษาปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองเชิงพุทธที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในภาคเหนือตอนล่าง

## วิธีดำเนินการวิจัย

### 1. รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

### 2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในพื้นที่เทศบาลนครภาคเหนือตอนล่างประชากร คือ เทศบาลนครนครสวรรค์ เทศบาลนครพิษณุโลก และเทศบาลนครแม่สอด จำนวน 176,394 คน (เทศบาลนครนครสวรรค์, 2565)

2.2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร ยามาเน่ (ฮานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 รูปหรือคน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลนครในภาคเหนือตอนล่าง นักวิชาการ สื่อมวลชน และผู้เชี่ยวชาญ 24 รูปหรือคน โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจง

### 3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล เพศ อายุ การศึกษา รายได้ สอบถามสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (Questionnaire)

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) เป็นการตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questions)

### 4. การรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเชิงปริมาณ ขอนหนังสือจากหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลการวิจัย จากนั้นนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูล จากนั้นข้อมูลมาวิเคราะห์ตามระเบียบและวิธีการวิจัย

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ ขอนหนังสือจากหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยถึงผู้ให้



ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์การให้สัมภาษณ์ นัดวัน เวลา สถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามหลักวิชาการต่อไป

### 5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) อธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และพรรณนาปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้สถิติ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนา (Descriptive Content Analysis) สรุปเนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

### ผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ประชาชนเพศหญิง ร้อยละ 56.28 เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศชาย

ประชาชนในภาคเหนือตอนล่าง อายุ 41-50 ปี หรือร้อยละ 40 เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด ส่วนใหญ่ประชาชนที่มีอายุ 31-40 ปี หรือร้อยละ 10.5 เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยสุด

ประชาชนในภาคเหนือตอนล่างที่จบระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 37.5 เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด ส่วนประชาชนที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 10.3 เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยที่สุด

ประชาชนในภาคเหนือตอนล่างที่มีอาชีพรับราชการ ร้อยละ 39.8 เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด ส่วนประชาชนที่มีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัวเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยสุด ร้อยละ 9.3 เท่านั้น

ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 15,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 52.5 เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด ส่วนผู้ที่มีรายได้ 10,001-15,000 บาท เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยสุดเพียง ร้อยละ 8.8 เท่านั้น

2. ปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองเชิงพุทธส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในภาคเหนือตอนล่าง พบว่า กระบวนการสื่อสารทางการเมืองเชิงพุทธที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการวางแผน ด้านนำแผนไปปฏิบัติ ด้านการรับประโยชน์ และด้านการประเมินผลสรุปได้

2.1 การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน พบว่าผู้บริหารเทศบาลนครมีการสื่อสารให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมด้านการวางแผนอยู่ในระดับมากทุกด้าน



ผู้ส่งสาร ผู้บริหารเทศบาลนครเปิดโอกาสให้ให้ประชาชนในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการวางแผนส่งสารทางการเมือง เพื่อสร้างการรับรู้ร่วมกันอย่างหลากหลาย ไม่ปิดกั้นเพราะผู้บริหารเทศบาลนครและประชาชนต่างก็เป็นผู้ส่งสารทางการเมืองและรับสารทางการเมืองเหมือนกัน เนื้อหา ผู้บริหารเทศบาลนครเปิดให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเปิดเผย เนื้อหาสาระของสารทางการเมืองจะส่งผลถึงความเข้าใจที่ถูกต้องถึงคามสังคมเกิดความสงบสุขได้ จึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างกว้างขวาง ช่องทางการรับสาร ผู้บริหารเทศบาลนครให้โอกาสประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมวางแผน เลือกใช้สื่อเพื่อรับสารทางการเมืองมากเพียงพอ เนื่องจากขณะนี้สื่อมีหลากหลาย จำเป็นต้องวางแผนร่วมกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารให้ครอบคลุมและเข้าถึงเทคโนโลยีมากที่สุด

ผู้รับสาร ผู้บริหารเทศบาลนครให้โอกาสประชาชนร่วมวางแผนเพราะว่าสารที่ส่งผ่านสื่อออกไปมาความสำคัญเพราะสารจะดีหรือไม่ดี ต้องคำนึงถึงผู้รับสารเสมอ สอดคล้องเศรษฐกิจ และสังคม

2.2 การมีส่วนร่วมเพื่อนำแผนไปปฏิบัติ พบว่าผู้บริหารเทศบาลนครมีการสื่อสารให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมนำแผนไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ผู้ส่งสาร ผู้บริหารเทศบาลนครให้ประชาชนมีส่วนร่วมนำแผนไปปฏิบัติ ฐานะผู้ส่งสารทางการเมืองเสมอ เนื่องจากต้องการให้ประชาชนนำสารทางการเมืองไปขยายผลเพื่อประโยชน์ทางการเมืองระยะยาว และยังมีระบบตั้งระบบหัวคะแนนใช้หัวคะแนนคอยส่งสารทางการเมือง เนื้อหาสาระ ผู้บริหารเทศบาลนครให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดเนื้อหาสาระทางการเมืองอย่างหลากหลาย เพราะหากประชาชนมีส่วนร่วมมากจะสร้างความเข้าใจทางการเมืองไปในทิศทางเดียวกันได้ระยะยาวซึ่งจะนำมาซึ่งคะแนนจากการเลือกตั้ง ช่องทางการรับสาร ผู้บริหารเทศบาลนครเปิดการมีส่วนร่วมให้ประชาชนเลือกใช้สื่อเพื่อรับสารทางการเมืองอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับสถานการณ์ และการเคลื่อนตัวของธุรกิจสื่อสารมวลชนสมัยใหม่ทดแทนการเลือกใช้สื่อแบบเผชิญหน้า

ผู้รับสาร ผู้บริหารเทศบาลนครเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมปฏิบัติหรือเลือกช่องทางการรับสารได้อย่างเหมาะสม ตรงความต้องการของชุมชน เช่นสื่อใหม่ หอกระจายข่าว เสียงตามสาย ทดแทนการเดินทางเคาะประตูบ้าน

2.3 การมีส่วนร่วมด้านการรับประโยชน์พบว่าผู้บริหารเทศบาลนครมีการสื่อสารให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมรับประโยชน์อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ผู้ส่งสาร ผู้บริหารเทศบาลนครเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากการสื่อสารทางการเมืองเนื่องจากปรากฏการณ์ทางการเมืองที่ยังไม่สงบ ทำให้ผู้ส่งสารทางการเมืองต้องหาวิธีการ รูปแบบใหม่ ส่งสารทางการเมืองเสมอ เนื้อหาสาระของสาร ผู้บริหาร



เทศบาลนครเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับประโยชน์ที่ได้จากการเขียนข่าวการเมืองโดยตรง เพราะการส่งสารทางการเมืองตรงไปยังประชาชนจะช่วยแก้ไขความเข้าใจผิดและสร้างคะแนนนิยมได้ เพราะว่าการจัดการทางการเมืองที่แบ่งฝ่าย แบ่งสีทำให้นักการเมืองต้องระมัดระวังมาก

ช่องทางการรับสาร ผู้บริหารเทศบาลนครเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับประโยชน์จากการเลือกใช้สื่อรับข่าวสารทางการเมืองเพราะว่าขณะนี้ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีความสำคัญต่อการส่งสารทางการเมืองระยะยาว

ผู้รับสาร ผู้บริหารเทศบาลนครเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมรับประโยชน์ฐานะผู้รับสารทางการเมืองหลากหลาย เพราะว่าประชาชนจะเลือกรับสารทางการเมืองหรือไม่เลือกรับก็ได้ แคมเปญรับสารทางการเมืองยังสามารถส่งสารทางการเมืองได้ด้วยทำให้นักการเมืองรับประโยชน์น้อยจึงต้องให้ความสำคัญอย่างมีนัยยะสำคัญ

2.4 การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล พบว่าผู้บริหารเทศบาลนครมีการสื่อสารให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมประเมินผลอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ผู้ส่งสาร ผู้บริหารเทศบาลนครฐานะเป็นผู้ส่งสารทางการเมืองเปิดโอกาสให้ประชาชนมาประเมินผลในฐานะผู้ส่งสารเพราะต้องการนำข้อเสนอแนะมาแก้ไขปรับปรุง เพราะผู้ส่งสารต้องอยู่ในสายตาของประชาชนตลอดเวลา เนื้อหาสาระ ผู้บริหารเทศบาลนครมักเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมประเมินผลเนื้อหาสาระของสารทางการเมืองเสมอ เนื่องจากจะนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขถ้อยคำ หรือศัพท์ใหม่ๆทางการเมือง กลุ่มวัยรุ่น จะได้นำมาปรับแก้ไขกำหนดเนื้อหาให้ตรงและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ช่องทางการรับสาร ผู้บริหารเทศบาลนครเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมประเมินความสามารถในการรับสารทางการเมืองจากสื่อที่ส่งไปจากเทศบาลนครเสมอ เพราะช่องทางการส่งสารของเทศบาลนครมีคงามหลากหลายหากรับรู้ประเมินผลจากผู้รับสารโดยตรงจะง่ายต่อการแก้ไขปรับปรุงสื่อรูปแบบต่างๆอย่างเหมาะสม

ผู้รับสาร ผู้บริหารเทศบาลนครเปิดโอกาสให้ประชาชนฐานะผู้รับสารทางการเมืองร่วมประเมินผลการสื่อสารทางการเมืองของเทศบาล เพื่อต้องการผลการประเมินมาแก้ไข ปรับปรุงให้เกิดความก้าวหน้าเพราะว่าการสื่อสารทางการเมืองคือผลการดำรงตำแหน่งทางการเมืองระยะยาว

### อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเทศบาลนครภาคเหนือตอนล่าง เพศหญิงจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศชาย และประชาชน ช่วงอายุ 41-50 ปี จะสนใจเข้ามามีส่วน



ร่วมทางการเมืองมากที่สุด และยังพบว่าประชาชนที่จบการศึกษามัธยมศึกษาสนใจเข้ามา มีส่วนร่วมทางการเมืองมาก หากแยกตามอาชีพ พบว่า อาชีพบริหารราชการสนใจเข้ามา มีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุดเช่นกัน ซึ่งหากแยกตามรายได้เฉลี่ยยังพบอีกว่าผู้ที่มีรายได้ 15,000 บาทขึ้นไป มักสนใจเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมาก ซึ่งจากสถิติที่สามารถ รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยสรุปว่าปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในพื้นที่ ภาคเหนือตอนล่างไม่แตกต่างกันในประเด็นการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจาก ความเฉลี่ยไม่มากอย่างมีนัยยะสำคัญ อาจสรุปได้ว่าประชาชนเพศต่างกัน อายุ การศึกษา อาชีพและรายได้ แตกต่างกัน แต่การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยยะ

2. ปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองเชิงพุทธเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า การสื่อสารทางการเมืองของผู้บริหาร เทศบาลนครสื่อสารเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกด้าน

2.1 การมีส่วนร่วมวางแผนและการนำแผนไปปฏิบัติ ผู้บริหารเทศบาล นครฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสารทางการเมือง ได้ส่งสารให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม ในการระบวนการสื่อสารทางการเมือง ด้วยการส่งเสริมให้ร่วมกำหนดแผนและนำแผนไป ปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะหากเริ่มต้นจากการกำหนดแผนในการ ระบวนการสื่อสารทางการเมือง ทั้งผู้ส่งสาร เนื้อหาสาระของสารทางการเมือง ช่องทางการ รับสาร และผู้รับสารทางการเมือง ล้วนมีความสำคัญที่จะส่งผลกระทบทางการเมืองระยะ ยาวได้ จึงจำเป็นต้องเริ่มไปด้วยกันระหว่างผู้บริหารเทศบาลนครและประชาชน เพราะฝ่าย การเมืองจำเป็นที่จะส่งสารทางการเมืองให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ประชาชนเชื่อถือ และ ชุมชนเกิดความสามัคคี สอดคล้องกับงานวิจัยของเลอภพ โสรรัตน์ (2554) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย ผลการวิจัย พบว่าในภาพรวม ช่วงแรกที่ศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2493-2535 นั้นกระแสการเมืองเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนทางการเมืองมากขึ้น สื่อมวลชนก็มีเสรีภาพมากพอสมควรในการทำหน้าที่ ส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มีส่วนเสนอแผนการทำงานเพื่อ นำไปสู่การปฏิบัติร่วมกัน ตามองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1. สื่อมวลชนที่เป็นตัวกลางของ กระบวนการสื่อสาร 2. การควบคุมสื่อมวลชนจะต้องจริงจังจริงใจ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ทั้งโดยองค์กรของรัฐองค์กรภาคประชาชน และองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน 3. ผู้รับสาร คือ ประชาชน ได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้รู้เท่าทันสื่อก่อนตัดสินใจเชื่อและปฏิบัติตามสื่อต่าง ๆ

นอกจากนี้ผู้บริหารเทศบาลนครยังเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการนำแผน ไปปฏิบัติเพื่อต้องการให้คนในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและเกิดเสถียรภาพทาง สังคมระยะยาว สอดคล้องกับงานวิจัยของอริคม เรียมศรีสกุล (2557) ศึกษาวิจัยเรื่อง



รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบว่าประชากรที่อยู่ในวัยทำงานเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมาก และการจัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการแบ่งหน้าที่ชัดเจน ทำให้เพิ่มพื้นที่ทรัพยากร สัตว์ป่าอย่างยั่งยืนและคนในชุมชนก็สามัคคีกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของไพศาล เครือแสง (2557) วิจัยเรื่องรูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือ พบว่า รูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมตามหลักนิติธรรมกับศีล ช่วยกระตุ้นจริยธรรมด้วยการกำหนดนโยบาย แผนงานและโครงการ รูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมและความโปร่งใสช่วยให้ประชาชนเกิดการตรวจสอบกลไกการทำงานของรัฐ และการนำหลักจิตสำนึกความรับผิดชอบของผู้นำจะป้องกันความชั่วและลดการทุจริต รูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับหลักพหุสัจจะ พบว่าการสร้างกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย วางแผน การจัดโครงการจะตรงความต้องการของประชาชนนับว่าเป็นหัวใจ

2.2 การมีส่วนร่วมรับประโยชน์และประเมินผล พบว่าผู้บริหารเทศบาลนครส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากการส่งสารทางการเมือง เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและกระจายผลงานของการเมือง หวังสร้างคะแนนเสียงในระยะยาว เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมประเมินผลกระบวนการสื่อสาร เพราะต้องการทราบว่า ผู้ส่งสาร เนื้อหาสาระของสาร ช่องทางการส่งสาร และผู้รับสาร ต้องนำผลการประเมินมาแก้ไข ปรับปรุงอย่างไร นำกลับไปวางแผนสร้างกระบวนการสื่อสารทางการเมืองรูปแบบใหม่ ๆ สอดคล้องกับศิวาพร ศรีศักดิ์นันท์ (2557) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการเสริมสร้างจริยธรรมการสื่อสารเชิงพุทธทางสื่อออนไลน์ของสื่อมวลชนไทย ผลการวิจัยพบว่า จริยธรรมการสื่อสารเชิงพุทธเป็นการสื่อสารที่ถูกต้องดีงามทั้งต่อตนเอง และผู้อื่นควรใช้สติในการพูด การพิมพ์ หรือการโพสต์ข้อความ สอดคล้องกับงานวิจัยของปณิษฐา ลีลายุทธ และรังษิ สุทนต์ (2562) วิจัยเรื่อง นวัตกรรมการสื่อสารธรรมะผ่านแอปพลิเคชันพระโพธิญาณเถรอธิบายการออกแบบผ่านกระบวนการ ส่งผ่านข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้ผู้รับสารเกิดการรับรู้เข้าใจในข้อมูลข่าวสาร สามารถตอบสนองต่อการสื่อสาร และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทา เหล่าวิชา เรื่องสื่อออนไลน์กับอำนาจทางการเมือง พบว่า ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทุกภาคส่วนรวมทั้งกลุ่มการเมืองด้วยสำหรับเทคโนโลยีในกลุ่มการเมืองต้องอาศัยผลประโยชน์จากสื่อออนไลน์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแนวร่วมทางการเมือง สื่อออนไลน์จำนวนมากเปิดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น นัดหมายรวมตัวกันเพื่อแสดงพลังทางการเมืองทั้งด้านบวกและลบจนกลายเป็นทัศนคติที่สามารถนำมาสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองได้

### องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองเชิงพุทธของผู้บริหารเทศบาลนครเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้จากการวิจัยได้ ดังนี้



ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า แยกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพศ ต่างกัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน อายุ แตกต่างกันการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน การศึกษาต่างกันการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน อาชีพต่างกันการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน และรายได้แตกต่างกันการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ดังนี้



ผู้บริหารเทศบาลนครสื่อสารทางการเมืองให้ประชาชนมีส่วนร่วมวางแผนในกระบวนการสื่อสาร พบว่า ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมวางแผนเพื่อส่งข่าวสารทางการเมืองตามสิทธิของประชาชนอยู่เสมอ

ผู้บริหารเทศบาลนครสื่อสารทางการเมืองให้ประชาชนมีส่วนร่วมนำแผนไปปฏิบัติในกระบวนการสื่อสาร พบว่า ส่งเสริมให้ประชาชนร่วมกำหนดเนื้อหาสารทางการเมืองยึดหลัก คิดดี พูดดี ทำดี

ผู้บริหารเทศบาลนครสื่อสารทางการเมืองให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับประโยชน์ในกระบวนการสื่อสาร พบว่า เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถรับสารทางการเมืองด้วยความเสมอภาคไม่เอาเปรียบกันทางการเมือง

ผู้บริหารเทศบาลนครสื่อสารทางการเมืองให้ประชาชนมีส่วนร่วมประเมินผลกระบวนการสื่อสาร พบว่า เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมประเมินผลกระบวนการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง ไม่แบ่งฝ่าย

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานภาครัฐควรควรมีการกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมสภาพการมีส่วนร่วมด้านการสื่อสารทางการเมือง เช่น ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด ผู้ส่งสาร เนื้อหาสาระของสาร ช่องทางการรับสารและผู้รับสาร
2. หน่วยงานภาครัฐควรกำหนดให้ตระหนักในการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น ส่งเสริมให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมประเมินผล

### ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. หน่วยงานภาครัฐควรจัดให้มีการวางแผนนโยบายให้ความรู้เรื่องการสื่อสารทางการเมืองกับผู้บริหารเทศบาลนครเพื่อช่วยส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น
2. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ควรสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารเทศบาลนครและบริหารเทศบาลนคร เพื่อให้เกิดสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองและต่อผู้อื่น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองร่วมกัน

### ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง



2. ควรศึกษาเกี่ยวปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

3. ควรศึกษารูปแบบการสื่อสารทางการเมืองเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างโดยการใช้หลักพุทธธรรม

### เอกสารอ้างอิง

เทศบาลนครนครสวรรค์. (2563). *สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของเทศบาลนครนครสวรรค์*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://shorturl.asia/1Jgti>  
ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. กรุงเทพฯ: วีอินเตอร์ พรินท์.

ปณัชญา ลีลายุทธ และรังษี สุหนต์. (2562). *นวัตกรรมการสื่อสารธรรมะผ่านแอปพลิเคชันพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)* (รายงานการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2552). *สยามสามไตร* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: พิมพ์สวย.

ไพศาล เครือแสง. (2557). *รูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมทางการบริหารตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่าง* (ดุชนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เลอภพ โสรรัตน์. (2554). *บทบาทสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย* (ดุชนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2562). *การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2563, จาก <https://th.wikipedia.org>

ศิวาพร ศรีศักดิ์นันท์. (2557). *รูปแบบการเสริมสร้างจริยธรรมการสื่อสารเชิงพุทธทางสื่อออนไลน์ของสื่อมวลชนไทย* (ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.



- สุรพล สุยะพรหม และนันทนา นันทวโรภาส. (2562). การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิบัติญาณวาที (เจ้าคุณพิพิธ) : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. 2540-2560 (ดุขฎฐินิพนธ์ปรัชญาดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารทางการเมือง). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- อธิคม เรียมศรีสกุล. (2557). รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง (ดุขฎฐินิพนธ์พุทธศาสตรดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.